

Datum
2022-11-17
Vår referens
Jenny Blom
Utvecklingssekreterare
jenny.blom@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss Naturvårdsverkets redovisning - Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar TN-2022-2085

Sammanfattning

Miljödepartementet har på remiss översänt Naturvårdsverkets redovisning – Ansvar för kommunalt ansvar för vissa enskilda avfallsströmmar till Malmö stad. Kommunstyrelsen har översänt remissen till tekniska nämnden och till miljönämnden för yttrande. VA SYD har fått remissen direkt från Miljödepartementet. Förvaltningen har tagit fram ett förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Tekniska nämnden föreslås besluta

att godkänna förvaltningens förslag till yttrande avseende vissa enskilda avfallsströmmar.

Beslutsunderlag

- Naturvårdsverkets redovisning Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar - Redovisning av regeringsuppdrag
- G-Tjänsteskrivelse TN 221130 - Remiss Naturvårdsverkets redovisning - ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar, TN-2022-2085
- Förslag till yttrande TN 2022-11-30 "Remiss från Miljödepartementet - Naturvårdsverkets redovisning - Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar"

Beslutsplanering

Tekniska nämnden 2022-11-30

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen senast 2022-11-30

Ärendet

Kommunstyrelsen har översänt en remiss från Miljödepartementet om Naturvårdsverkets redovisning – ”Ansvar för kommunalt avfall för vissa enskilda avfallsströmmar” till tekniska nämnden och till miljönämnden för samråd. VA SYD har fått remissen direkt från Miljödepartementet.

Bakgrund

Begreppet kommunalt avfall ersatte begreppet hushållsavfall vid genomförandet av avfallsdirektivet den 1 augusti 2020. Införandet av begreppet kommunalt avfall har inneburit att kommunerna har fått ett utökat ansvar för insamling och behandling av avfall. Vidare har det lett till oklarheter för vissa avfallsströmmar gällande vad som omfattas av begreppet och vem som ansvarar för avfallet i förhållande till hur det var tidigare. Kommunernas ansvar för visst kommunalt avfall, har tidigare utretts i den så kallade frivalsutredningen ”Äga avfall – en del av den cirkulära ekonomin (SOU 2021:24)”. Utredningens förslag var en möjlighet för avfallsproducenter att själva ansvara för ett stort antal avfallsfraktioner men att kommunen skulle stå redo som garant för det fall att den privata marknaden av olika anledningar inte längre var ett godtagbart alternativ. Utredningens förslag genomfördes inte utan i stället har regeringen gett Naturvårdsverket i uppdrag att analysera om ansvaret för kommunalt avfall kan förändras avseende vissa enskilda avfallsströmmar. Dessa avfallsströmmar är:

- avfall från detaljhandeln
- använt matfett
- utgrävd jord från hushåll innehållande invasiva främmande arter

I uppdraget har det inte ingått att föreslå förändringar för det kommunala avfall som idag ingår i ett författningsreglerat producentansvar.

Kommunalt avfall vs hushållsavfall

En definition av uttrycket kommunalt avfall infördes i 15 kap. 3 § miljöbalken vid det svenska genomförandet av kraven i avfallsdirektivet. Begreppet hushållsavfall ersattes därmed av begreppet kommunalt avfall, vilket har lett till tolkningssvårigheter, eftersom omfattningen av begreppet kommunalt avfall inte i alla avseenden motsvarar det som har benämnts och omfattats av termen hushållsavfall. Att kommunalt avfall idag omfattar strömmar som tidigare enligt praxis utgjorde verksamhetsavfall har både för vissa branscher och för kommunerna inneburit förändringar och krav på anpassning av avfallshantering. Kommunalt avfall definieras som avfall från hushåll och avfall från andra källor, såsom detaljhandeln, förvaltningar, skolor, hälso- och sjukvårdsinrättningar, hotell- och restaurangbranschen och andra tjänster och verksamheter, som liknar hushållsavfall till sin art och sammansättning. Kommunalt avfall omfattar därför bl.a. avfall från park- och trädgårdsskötsel, såsom löv, gräs- och trädklipp, samt avfall från mark- och gatuhållningstjänster, såsom innehåll i papperskorgar och skräp, utom material såsom sand, sten, lera eller damm. Vid införandet av begreppet kommunalt avfall i miljöbalken justerades även paragrafen som reglerar kommunernas ansvar för avfallshantering i 15 kap. 20 § miljöbalken.

Förslagets huvudsakliga innehåll

Naturvårdsverket föreslår att ansvaret för tre avfallsströmmar ska förändras:

Avfall från detaljhandeln: Förslaget innebär att butiker inom detaljhandeln får möjlighet att välja om de vill hantera sitt avfall själva. Möjligheten till valfrihet innebär att kommunen fortsättningsvis har ett ansvar och att de aktörer som inte vill ta hand om sitt eget avfall inte heller behöver göra det. Möjligheten föreslås enbart avse verksamheter inom detaljhandeln.

Naturvårdsverket har i huvudsak grundat sitt förslag på att nuvarande system fungerar relativt väl och att legalisera den praxis som har rått sedan år 2012 innebär inga större förändringar i praktiken. Att inte ändra ansvaret för avfall från detaljhandeln innebär däremot att kommuner ska ta över ansvaret, vilket medför att såväl kommuner som aktörer inom handeln kan behöva genomföra stora omställningar avseende avfallshanteringen.

Använt matfett: Förslaget innebär att insamling och behandling av använt matfett (det vill säga inte fett som samlas upp i fettavskiljare) undantas från det kommunala ansvaret.

Naturvårdsverket har i huvudsak grundat sitt förslag på att:

- Relativt få kommuner erbjuder hämtning av använt matfett idag.
- Det finns etablerade privata aktörer som hämtar använt matfett från restauranger.
- Kommunspecifika lösningar leder till svårigheter för de privata aktörerna, eftersom de ofta arbetar regionalt och nationellt.
- Kommunerna kan till exempel tillämpa auktorisation/tjänstekoncession för att möjliggöra för etablerade privata aktörer att fortsätta verka på samma sätt som idag.
- Det kan finnas platser där privata aktörer av ekonomiska skäl inte är intresserade av att omhänderta använt matfett från restauranger.
- Uppgifter om använt matfett som samlas in av privata aktörer omfattas idag inte av kommunernas uppgifter som lämnas till Naturvårdsverket.

Utgrävd jord med invasiva främmande arter: Förslaget innebär att kommunerna får ett tydligt ansvar för utgrävda massor med invasiva främmande arter (IAS) från hushållen. Det lämnas även förslag till nya avfallskoder för avfall med invasiva främmande arter så att ansvaret tydliggörs och på så sätt säkerställs att avfallet behandlas på ett sådant sätt att spridning förhindras.

Naturvårdsverket har i huvudsak grundat sitt förslag på att:

- Koden 20 02 02 (jord och sten från kommunalt trädgårds- och parkavfall) är undantagen från definitionen av kommunalt avfall och därmed från det kommunala ansvaret för insamling, borttransport och behandling. Avfall som har getts denna kod utgör varken bygg- och rivningsavfall eller kommunalt avfall.
- Avfallet kommer från hushåll, men det är undantaget från definitionen av kommunalt avfall och kommunens ansvar. Om enskilda gräver upp jord med IAS i egen trädgård som en saneringsåtgärd är det otydligt både hur detta avfall ska klassas och vem som har ansvar för att det omhändertas på rätt sätt, vilket i sin tur leder till gränsdragningssvårigheter.
- Det är viktigt att avfall som innehåller rester av IAS hanteras på ett sätt som innebär att IAS utrotas och spridning förhindras.
- Det saknas avfallskoder för avfall med IAS vilket är nödvändigt för att avfall med IAS hanteras rätt samt att tillsynen ska kunna utföras på ett enklare sätt.

Det föreslås ingen förändring av övriga undersökta avfallsströmmar vilket innebär att det kommunala ansvaret kvarstår för matavfall från restauranger och storkök, fett från fettavskiljare, kontorspapper, trädgårds- och parkavfall, grovavfall samt kommunalt avfall från sjukhus.

Förvaltningens bedömning

Fastighets- och gatukontoret har inget att erinra gällande de tre förslagen. Förvaltningen anser att det är positivt att det sker ytterligare förtydliganden om gränsdragningar kring ansvarsfrågan för olika avfallsströmmar. Förslagen innebär inga stora förändringar från den praxis som råder idag vilket är positivt.

Remissens förslag ligger till stor del inom kommunens avfallsansvar enligt miljöbalkens 15 kap., inskrivet i tekniska nämndens reglemente 9 §. Denna del av reglementet är delegerat till VA SYDs avfallsverksamhet. Samråd har skett med VA Syd som har framfört att de i huvudsak ser positivt på Naturvårdsverkets förslag rörande de tre berörda avfallsströmmarna.

Ansvariga

Sarah Von Liewen Avdelningschef

Tobias Nilsson Direktör